www.svoboda-news.com

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОГО ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXX. — Число 211. — Джерзи Сиві, Н. Дж., второк, 12. вересня, 1922.

VOL. XXX. — No. 211. — Jersey City, N. J., Tuesday, September 12, 1922. — THREE CENTS

ЗАКІНЧЕННЄ СТРАЙКУ В КОПАЛЬНЯХ ТВРДОГО УГЛЯ В ЗЛУЧ. ДЕРЖАВАХ --- РОБОТИ В МАЙНАХ ЗАЧАЛИСЬ В ПОНЕДІЛОК, 11. С. М.

ВИЛКС-БЕРРІ, Па., 8. вересня. — Конвенція майнерів копалень твердого угля нині приняла тут однодушно постанову про скінчення страйку в копальнях твердого угля в Злучених Державах.

Президент майнерської юнії, Джан Л. Ллуис, виголосив довшу промову за приняттєм умови, почім ізза ослаблення мусів відійти на бік відпочати.

При голосованню загал делеґатів заявився голосно за приняттєм умови. Противників було мало, так що їх голосів навіть не було чути, коли кликали: Ні!

На підставі умови майнери вертаються до роботи в понеділок, 11. с. м. Платні будуть давні, сперед 1. цвітня с. р. і вони не мають бути піддані провірці зі сторони власників копалень угля.

Лідери майнерів вдоволені з умови і називають її великою побідою майнерів.

Заповідають, що в понеділок вернеться до праці в антрацитових копальнях 90% майнерів, а небаром, як всі направки в копальнях будуть покінчені, також і решта робітників.

Коли дня 1. цвітня с. р. зачався страйк в копальнях угля, було в запасі 15,000,000 тон добутого твердого угля. Тепер його вже зужито і треба вже доставляти на нові замовлення.

Тепер сподіваються, що будуть добувати тижнево около 2,000,000 тон твердого угля, яке спершу буде йти тільки на спожиток, бо замовлень вже тепер є на 20,000,000 тон. Щойно під весну добуванне твердого угля буде більше нормальне і тоді можна сподіватись набору на засіб

Покищо уживають декуди замісць твердого мягкого угля, якого добувають тижнево 9,000,000 тон, а в якому страйк покінчився 24. с. м.

МІНІСТЕР СУДІВНИЦТВА ДОГЕРТІ В ШИКАҐО У СПРАВІ СУДОВОЇ ЗАБОРОНИ ПРОТИ СТРАЙКАРІВ

ШИКАҐО, Ілл., 10. вересня. — Нині приїхав сюди міністер судівництва Геррі Догерті. Він явиться перед судією Джеймсом Г. Вілкерсоном, щоби боронити внесенне на переміну судової заборони (Інджонкшен) на постійну, яку одержав тимчасово тутешній прокуратор Чарлз Ф. Клайн проти страйкуючих зелізничих шапменів.

Міністер судівництва готовий викинути із судової заборони деякі точки, а зокрема про обмеженнє свободи слова, але буде стояти при обороні леґальности судової заборони.

По осягненню признання судової заборони потійною судові власти готові зачати переслідувати лідерів зелізничого страйку.

Юнія шапменів і Американська Федерація Праці зачинають леґальну боротьбу проти сеї судової заборони.

СТАН ЗДОРОВЛЯ ЖІНКИ ПРЕЗИДЕНТА ТРОХИ ПОПРАВИВСЯ

ВАШИНҐТОН, Д. К., 10. вересня. — Стан здоровля жінки президента Гардинга трохи поправився.

Вона перебула останню добу доволі спокійно.

Лікарі спеціялісти, яких призвано до хорої, запевняють, що є надія на полужаннє.

ЗАНОСИТЬСЯ НА СТРАЙК ШАГМЕНІВ НА ВСІХ КАНАДІЙСЬКИХ ЗЕЛІЗНИЦЯХ

ОТТАВА, Онтеріо, столиця Канади, 8. вересня. — Заноситься на страйк шапменів на всіх канадійських зелізницях. Страйк може вибухнути в найблизших днях.

Юнії шапменів вже розіслали до своїх членів обіжники, в яких взивають їх, щоби були готові до страйку.

ЯК СТОЯТЬ ЧУЖІ ГРОШІ?

НЮ ЙОРК, Н. Й., 8. вересня. — Нині на тутешньому біржевому ринку нотовано 13 німецьких марок за одного американського цента, значить 1,300 за 1 доляра.

Один мілїон німецьких марок за 770 долярів.

Польських марок нотовано нині 90 за одного американського цента. За одного доляра 9,000 польських марок.

1 мілїон польських марок 110 долярів.

Австрійських корон 700 за одного американського цента. 1,000 корон стоїть півтора цента. За одного доляра 70.000 кор.

Один мілїон австрійських корон 14 долярів.

Угорських корон 20 за одного американського цента. За 1 доляра 2,000 угорських корон.

Один мілїон угорських корон 500 долярів.

Румунських леїв 1½ за одного американського цента. За одного доляра 125 леїв.

Один мілїон леїв 7,500 долярів.

Чеськословацькі корони нотовано по 3¼ цента. За одного доляра 30 чесько-словацьких корон. 1,000 чесько-словацьких корон 30 долярів.

Один мілїон чесько-словацьких корон $30,000.

Російських рублів (царських) нотовано нині 100 за одного американського цента. За одного доляра 10,000 російських царських рублів.

Один мілїон рублів 100 долярів.

Канадійські доляри, котрі ще тому рік нотовано тут по 90 американських центів, тепер вже майже цілком дорівнують долярам американським.

За 1 канадійський доляр нотовано нині 99 центів і 9 десятих цента.

ПОЗИЧКОВІ ЦЕРТИФІКАТИ ДЛЯ СПЛАТИ ДОСЛІМІХ БОНДІВ СВОБОДИ.

ВАШИНҐТОН, Д. К., 10. вересня. — Міністер скарбу Мелон видав нині нові державні позичкові цертифікати на суму $200,000,000. Вони несуть 3¾% і є вільні від податку.

Міністерство скарбу вимінює їх за бонди Свободи, що мають бути викуплені 15. с. м. і 16. жовтня с. р., або продасть, аби сплатити сі бонди, яких є на суму $300,000,000. Решту суми сплатить міністерство скарбу з податків.

ВИЛСОН З ЖІНКОЮ В БІЛОМУ ДОМІ

ВАШИНҐТОН, Д. К., 10. вересня. — Бувший президент Вудров Вилсон явився вчера зі своєю жінкою в Білому Домі спитатись про здоровлє жінки президента Гардинга. Вони лишили свої візитівки.

ГОРОДИНА ВИГОРАЄ.

Харківська газета „Комуніст" повідомляє:

„У Валківському повіті, на Харківщині, завдяки надзвичайній спеці, вигоріє городина.

„Гречка завчасно не оплодотворившися, почорніла".

ДЕ ВІЗУВАТИ ПАШПОРТИ ЗАДЛЯ ВИЇЗДУ В АМЕРИКУ

Департамент Закордонних Справ в Вашинґтоні звертає увагу тим, що вибираються в Америку, аби зверталися по візи американського консуляту в тій країні і в тім окрузі, де живуть і звідки виїзджають, а не заграницею. Американські консулі дістали доручення, аби кождий давав пашпортові візи лише мешканцям то держави, в котрій є його консулярний офіс, а не людям заграничним, хиба що вони в тій державі жили вже що найменше цілий рік. Отже, наприклад, американський консуль в Берліні даватиме візи на подорож до Америки лише Німцям, а підданим инших держав лише тоді, коли вони перед виїздом в Америку жили вже цілий рік в Німеччині. Розуміється, ті приписи не торкаються осіб виїзджаючих з Світської Росії, де американських консулятів нема. Одначе вони повинні звертатися по візи до котрогось з найблизших американських консулятів в Ризі, Ревлю, Ковні, Букарест або Варшаві.

ДИТЯЧІ ХОРОБИ.

(З Департаменту Здоровля).

Здається відомо всім батькам і матерям, що кір, дифтерія, шкарлятина і коклюш є хороби для дітей дуже небезпечні. Одначе все ще широко поширений старосвітський погляд, що кожда дитина мусить ті хороби перебути і що чим скорше вона їх перебуде, тим ліпше; буде, мовляв, забезпечена на будуче. Буває навіть, що дітей наче навмисне виставляють на зараженнє, нехай, мовляв, раз переслабують і потім будуть здорові. Дякуючи таким поглядам марно пропала вже не одна дитина, яку можнаб було від слабости захоронити. Бо зовсім неправда, що кожда мусить ті хороби перебути. За то доказано, що всі вони для дітей дуже небезпечні і тим більш небезпечні, чим дитина менша. Діти понад пять літ вмирають від них, за виїмком дифтерії, мало коли; для менших і передівсім для немовлять се недуги дуже часто смертельні. Та й менших і старших дітей треба оберігати від кору, коклюшу, шкарлятини, дифтерії та инших дитячих хоріб. Хочби й до смерти вони не привели, так на здоровлю дитини вони відбиваються і нераз лишають по собі тяжкі на ціле життє. Щоби не принустити хороби, треба дитину захистити від зараження. Коли в якій місцевости панує кір або коклюш, не треба випускати малих дітей з хати. Коли в дитини покажеться яка-небудь слабість, сейчас відокремити її від здорових дітей і переконатися, що її бракує. Якби се був випадок котроїсь з вище згаданих небезпечних хоріб, батьки повинні або хору дитину вивезти з хати або решту здорових, аби в купі не були. Все треба тямити, що коли в дитини болить горло, так се може бути признака шкарлятини або дифтерії; катар або кашель з горячкою часто заповідає кір або коклюш; висипка на шкірі значити кір, шкарлятину або віспу.

КОНФІСКАТА МАЄТКІВ ГАБСБУРҐІВ.

Румунський уряд сконфіскував на Семигороді 39.000 морґів поля, власности б. австрійського архикнязя Йосифа. Конфіскату мотивовано Санжерським договором.

ДРУКАРНЯ

УКР. НАР. СОЮЗА

„СВОБОДА"

приймає замовленя на друковане тікетів, розкидок, афішів, членських книжочок, статутів, книжок, коверт і листових паперів для Братств, Товариств і Сестриць, часописів і всіх инших річий, що входять в склад друкарських робіт.

РОБОТУ ВИКОНУЄМО ПО НАЙДЕШЕВШИХ ЦІНАХ І НА ЧАС.

Проситься всі відділи У. Н. Союза удаватися зі всякими замовленнями до своєї власної друкарні на адресу:

„SVOBODA"
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ПУАНКАРЕ ГРОЗИТЬ НІМЕЧЧИНІ

ПАРИЖ, 10. вересня.—Французький премієр Пуанкаре говорив в місцевости Мо з нагоди осмих роковин побіди над Марною. У своїй бесіді він заявив, що Франція змусить Німеччину до заплати „военного відшкодовання", хотяйби мала взятись до неї на власну руку.

КЛЕМАНСО ЇДЕ ДО АМЕРИКИ.

ПАРИЖ, 10. вересня. — Бувший французький премієр Жорж Клемансо приїздить в падолисті до Америки аґітувати за відновою американської приязни для Франції.

ПОВСТАНЦІ ПРАЦЮЮТЬ.

СОФІЯ, 22. серпня. — Харківська газета „Комуніст" під наголовком: „Бандити не втихомирюються" пише.

Між станціями Романів-Печанівка відбулася катастрофа з почтовим потягом, який прямував від польського кордону в напрямку на Київ.

Зелізничний шлях між цими станціями був розібраний бандитами.

Потяг зійшов з рельсів і почав горіти.

Є забиті та ранені.

„На місце катастрофи виїхали представники Революційного Трибуналу, Державного Політичного Управління (Че-ка) та зелізнича адміністрація.

„Розпочато енерґійний розшук бандитів".

НИЩИЛИ КАПІТАЛ; ТЕПЕР ПЛАЧУТЬ ЗА КАПІТАЛОМ.

БУКАРЕШТ, столиця Румунії 4. серпня. — Харківському „Комуністови" (ч. 129) пишуть з Полтави:

„До останнього часу у нас аренда посувається туго.

„Переливаємо, по суті, з однієї склянки в другу. А нового притягнення капіталу у нас немає.

„Губерніяльна Рада Народнього Господарства здала в аренду до останнього часу 54 підприємства. Але приватні особи взяли з них в аренду тільки 9 підприємств".

СВОЇ ПРОТИ СВОЇХ.

Один із польських представників соціялізму, редактор „Роботніка" і горячий приклонник куцої автономії для Східної Галичини, п. Голуфко вибрався з Варшави до Млави, де відбувалося віче. Голуфко виголосив промову, але населення за намовою вшехполяків почало кричати: „Ідж до Троцкого і Палестини" і напало на нього з дручками та камінюками. Побитий цеглою та покривавлений редактор і апостол П. П. С. ледви живий утік до Варшави. Підчас цілої авантури поліція заховувалась невтрально, дозволяючи бити „большевіка" до схочу.

РЕВІЗІЯ В СТАНИСЛАВОВІ.

Дня 20. липня в домі Зиновія Козловського переведено ревізію. На запит п. Козловського, яку ціль має ревізія, заявив аґент: „Я мам од давна пана на оку". Аґент Скібінський, який переводив ревізію, це людина без найменшого образовання із претенсіями на політичного Шерльок Гольмса „кресуф". Всі його вибрики і надужиття бере дирекція поліції в оборону. При ревізії у п. Козловського цей аґент „викрив" і сконфіскував деякі документи, метрику, кілька примірників українських газета та фляшку рицинусу, яку пан аґент назвав „нітроґліцерною". Переведено слідство, яке не дало жадного висліду, а забраних документів не звернено і досі.

ПЕРШІ ЖЕРТВИ НА ФОНД НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ

1. Дітройт, Гемтремк, Миш. $1,245.75
2. Товариство Провидінне, Филаделфія, Па. 500.00
3. о. Олекса Пристай, Карнеґі, Па. 25.00
4. п. Іван Швед, Карнеґі, Па. 25.00
5. о. М. Кінаш, Филаделфія, Па. 20.00

СКЛАДАЙМО ФОНД ТА БУДУЙМО О ВЛАСНИХ СИЛАХ СВОЮ ДЕРЖАВУ! ДОПОМОЖІМ ВИГНАТИ ЛЯХО-ТАТАР З УКРАЇНСЬКОЇ ЗЕМЛІ і не щадім тепер на ту ціль центів! Коли хочемо допомогти, так допомагаймо негайно, а жертви посилаймо на адресу:

DIPLOMATIC REPRESENTATIVE OF GALICIA,
411 Southern Building, Washington, D. C.

ЯК СКЛАДАЮТЬ СІЧОВИКИ ФОНД НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ?

Нам пишуть:

Січовики взялись по всіх сторонах до праці над збіркою на фонд, призначений на ратованнє Галицької Землі з рук ляцьких опришків.

Про приготовання до збірки чути зі всіх сторін. Вже і наспіли перші жертви, а саме переслали:

1. — Перший Округ Січової Організації в Филаделфії $116.00
2. — Відділ 9. ім. Петра Конашевича Сагайдачного в Бриджпорт, Па. 30.00
3. — 43. сотня ім. Михайла Павлика в Филаделфії, Па. 77.35

Се одначе тільки початок великого діла. Незабаром відгукнеться на збірку ціле Січове Товариство, а з ним і всі щирі американські Українці.

НЕ ЖАЛІЙМО КУЛЬ ЛЯХО-ТАТАРАМ, А КИНЬМО ВСІ ЯК ОДИН ЩИРУ ЛЕПТУ НА БОРОТЬБУ ЗА РІДНУ ЗЕМЛЮ!

НЕХАЙ ЖИВЕ ЧИННА БОРОТЬБА В СТАРОМУ КРАЮ!

СПРАВА СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ В ІТАЛІЙСЬКОМУ ПАРЛЯМЕНТІ.

ІНТЕРПЕЛЯЦІЯ В ІТАЛІЙСЬКОМУ ПАРЛЯМЕНТІ В УНИВЕРСИТЕТСЬКІЙ СПРАВІ І В СПРАВІ ІТАЛІЙСЬКО-ПОЛЬСЬКОГО ДОГОВОРУ ВІДНОСНО НАФТИ У СХІДНІЙ ГАЛИЧИНІ.

Професор університету і посол Етторе Льомбардо-Пелеґріно поставив дня 11. серпня с. р. інтерпеляцію в університетській справі, яка дослівно звучить:

Інтерпелюю президента міністрів і міністра для закордонних справ;

Яку акцію думає розвинути Італійське правительство відносно цілого ряду сумних фактів, які відкривають плян Польщі згнобити національність Східної Галичини, сю величаву маніфестацію національної і культурної свідомости;

Чи не думає воно усіми способами, які дає йому міжнародне право, міжнародня мораль і зокрема сен-жерменський договір, інтервенювати, щоби була респектована і офіціяльно означена у своїх неоспоримих політичних і леґальних основах Галицька Республіка, ядро сеї України, яка є одним з найактивнійших елементів у відбудові европейського Сходу, з чудовим селянським населеннєм, яке дало герший приклад в історії усіх часів і зуміло уважати конечним та есенціональним для своїх святих національних ревідикацій право до високої культури, основуючи тайний університет на місце загарбаного йому університету у Львові;

Чи акція італійського уряду, представника демократичної і правдиво лібральної Італії, буде згідна зі славними традиціями Італії і з її новою програмою мира.

• • •

Посол УРБАНО ПРУНОТТО поставив в справі нафтового договору 14. серпня с. р. інтерпеляцію, яка звучить:

Підписаний запитує міністра торгу і промислу, щоби знати:

Чи правдива є відомість, подана деякими щоденниками, що польський уряд в цілі скаптовання голосу Італії в Найвисшій Раді заоферував нам нафтові концесії у Східній Галичині, та коли так, то яку відповідь дало на се правительство Італії;

Чи міністер торгу і промислу не думає дати на всякий випадок повне запевненнє, що Італія не візьме ніколи участи в такім огиднім торзі, якого предметом була-б незалежність одного народа.

Жадається відповіди на письмі.

До пояснення додамо, що мимо заходів Польщі, щоб заключити з Італією договір також в справі східно-галицької нафти — Італія, стоячи на становищі співсуверена Східної Галичини, відкинула польські пропозиції.

ПО ПОБІДІ ТУРКІВ НАД ГРЕКАМИ В МАЛІЙ АЗІЇ

АТЕНИ, столиця Греції, 10. вересня. — Турки з армії націоналістів Мустави Кемала паші по побіді над грецькою армією в Малій Азії заняли місто Смирну і стараються удержати там порядок, хотяй се дуже тяжко, бо в місті повстала анархія, різні і крадежі- а притім поширились і всякі пошесні недуги.

Богато Греків взяли Турки в полон, а ті, що вспіли втікти, тепер прибувають кораблями до Атен.

Військо бунтується проти грецького короля Константина і домагається повороту до влади бувшого премієра Елеґтеріоса Венізелоса.

Кажуть, що король Константин буде мусїти уступити, а на його місце прийде його син Алексайдер, на якого Венізелос згодився би.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:
Three cents the copy.
One year ..... $ 7.00
Six months ..... $ 3.75
Three months ..... $ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.
One year $10.00
Six months ..... $ 5.00
Three months ..... $ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА.
Поодиноке число три центи.
На рік ..... $ 7.00
На пів року ..... $ 3.75
На три місяці ..... $ 2.00
В Джерзи Ситі і заграницею.
На рік $10.00
На пів року ..... $ 5.00
На три місяці ..... $ 2.75

За кожду зміну адреси платитися 10 центів.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ПОЛЬЩА.

Польща перебула незвичайну крізу. Два місяці не було міністерства а голову держави обжаловувала соймова більшість в нарушенню конституції і відмовляла йому право покликувати премієра міністрів.

Голова держави, Пілсудскі, повів справу так, що поставив на своїм. Назначеного соймовою більшостю на премієра міністрів Корфантого, не затвердив і доповажав до того, що сойм мусів таки просити його, щоб комусь поручив місію утворення кабінету.

Пілсудскі покликав тоді професора краківського університету Новака і цей склав кабінет, який дістав апробату Пілсудского і був принятий соймом.

На тім покінчилася покищо криза в Польщі, Покищо, бо була вона тільки початком тої внутрішної боротьби, яку Польща перейти мусить, боротьби між консервативно-шляхтольськими елементами з одного боку, а демократично-поступовими з другої сторони. Дотеперішний сойм мав перевагу першого елементу; консервативсти й вшехполяки виявляли велику рухливість і агресивність. Вони поборювали Пілсудского, як демократа і угодовця та мов ідеал „кресового лицаря" висували звісного із своїх звірств у Східній Галичині генерала Галлера. Орган вшехполяків „Ржечпосполіта" закидав Пілсудскому легковаження волі народу, котрого представником являється сойм, нападав на нього за його федераційні стремління, за похід на Київ, за Петлюру і т. д. Дійшло до того, що голову держави вшехпольська преса називала „вархолом" та хотіла позбутися його за всяку ціну .Вшехполяки хотіли зробити начальним вождом генерала Галлера, а на голову держави покликати Падеревского. На Падеревского збирали Поляки гроші серед своїх кольоністів в Америці. Але збірка не випала блискучо, а соціяльна демократія загрозила вшехполякам домашною війною. Пілсудскі поїхав до армії в Берестю Литовськім, а потім на свято леґіоністів у Кракові, де його дуже величаво гостили.

Вшехполяки мусіли капітулювати, бо показалося, що за Пілсудським стоять соціяльні-демократи, селянство і армія, за виїмком так званих Галлерців і штабу генерала Довбур-Мусіницкого.

Кабінет Новака має перед собою два дуже тяжкі завдання: автономія воєвідств з мішаним населенням і вибори до нового сойму. Внесення, щоб дати автономію землям з непольською більшостю, в першій черзі Східній Галичині, поставили галицькі посли до польского сойму. Можна було відразу сподіватися, що зробили вони це під напором антанти і під натиском внутрішних відносин, щоб не допустити до сильної партії непольських послів у Варшаві. Українці, Жиди, Німці, Білорусини та Литовці могли дати мало що не половину нового сойму, що розуміється не дуже то й усміхалося Полякам. Краще тоді зробити якісь воєвідські соймики, — буде вовк ситий і коза ціла. Нині знаємо, що внесення галицьких послів було вислідом протесту анґлійского посла у Варшаві, котрий заявив, що Польща не має права робити виборів у Східній Галичині, бо галицька справа не рішена.

Тоді Поляки зробили великодушний гест і скликали анкету для вирішення східно-галицької автономії. Вислід нарад тої анкети держиться в тайні. Пускають тільки пробні бальони, щоб довідатися, що скажуть Українці.

Таким пробним бальоном була вістка в „Курері Львовскім", що Східна Галичина дістане „воєвідску автономію", з національним катастром, з окремими секціями, польською і українською та з українським міністром родаком у Варшаві.

Нема що казати, що така автономія, то ніяка автономія, ще ніби якісь ради повітові, тільки на більшій території, а що значить „міністер родак", це тямлять Українці ще з часів покійної Австрії. На таку полову жаден Українець не дасть себе зловити. Тому то й пише „Роботнік", що наради анкети над автономією зайві, бо Українці її не приймуть.

Українці мусять стояти на тому, що галицьке питання повинно бути вирішене не в Польщі, а на міжнародній арені, як вирішено питання деяких других держав і народів. Кажуть, що в Ґенуї Франція підходила до українських кругів з предложенням, щоб зі Східної Галичини, Волині, Підляша і т. д. утворити окрему державу, але сфедеровану з Польщею, щось ніби колишня Швеція і Норвеґія, або Австро-Угорщина. На такий плян не хотіла зголитися Анґлія, бо вона чується звязаною договором з колишньою Росією.

Не знаємо скільки правди в цій вістці, але на всякий спосіб Українці жадної автономії, ані федерації, ані загалом якоїнебудь злуки з Польщею не приймуть.

Деякі польські чи польсько-Французькі заходи коло Українців є даремні і згори засуджені на невдачу.

До основою української політики мусить бути розлука а не злука з Польщею.

ПІДПИРАЙМО ФОНД НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ РІДНОМУ КРАЄВІ!

Українські громади: Спішіться, бо час не жде, а хвиля важна! Беріть собі добрий приклад із славної громади в Дітройт, Миш. Скликуйте негайно наради! Збирайте жертви на оборону рідної землі та шліть їх до:

DIPLOMATIC REPRESENTATIVE OF GALICIA,
411 Colcher Building, Washington, D. C.

ЧИ БУДЕ ЦАР?

(Спеціяльна кореспонденція „Свободи").

Недавно я писав до „Свободи" про таємні заходи російських монархістів і про уловленіе ними українських душ. Сими днями вияснилися наслідки російских сепаратистів монархічних зїздів і нарад, а також стає ясною й їх остаточна політика що до українського питання. Російскі монархісти рішили відкрити свої карти перед світом і перед Українцями.

Дня 8. серпня в Бріяні великий князь **Кирило Володимирович Романов** випустив два маніфести: один до „русского" народу а другий до „російского" (не „русского") війска.

Обидва документи дуже цікаві і в кождім разі творять епоху в дотеперішній діяльности російських монархістів за кордоном.

От найцікавійші уступи з тих маніфестів:

...Ми віримо, що імператор Николай Александрович живий, і що чутки про його смерть поширюються тими, для котрих його спасіння є страшною небезпекою.

Наше війско не може позбутися надії, що він найсвітлий, поверне на свій престол, але ми знаємо, що до тої хвилі поки русский народ не визволиться від тяжкого над ним злого гніту, доти не прийде й можливість його торжества.

Колиж же Боже Провидіние так судило, що Його Царська Величність Його Царська Високість Цісаревич Олексій Николаєвич не дожилиб до вже близкого дня визволення Росії з ганебного рабства, то всеросійскі народні збори скажуть нам, хто має бути повновримним господарем в Росії.

...Через се, я з огляду на брак відомостий про спасіння великого князя Михайла Олександровича (рідний брат царя Миколи, перший престолонаслідник по його сині) я, яко найблизчий по закону про престолонаслідство член царського дому, вважаю за свій обовязок стати на чолі всіх російських визвольних змагань, яко оборонець царського трону, до того часу, поки не будуть спростовані чутки про злочинне замордування Імператора і Престолонаслідника, або до того дня, коли Всеросійскі народні збори настановлять законного царя...

Хай мені, рідному внукови Царя-Освободителя, буде суджено віддати моє життя за спасіння русского народу! Хай Господь пошле нам свою поміч і хай його всемогуче благословення зійде на нуті русского народу!

(З маніфесту до русского народу).

А от що між иншим говорить маніфест до **російського** війска:

...Слава тим, що під ярмом ненависної їм чужинецької влади на батьківщині зберігають в своїй душі ширість православному цареви аж до того дня, коли вони побідно скинуть тяжке ярмо. Нема двох русских армій, а по обох боках російського кордону є тільки одна одинока русская армія, котра безмежно віддана Росії, і вповним духовним основам і відвічним її цілям.

Я прошу Бога, щоб Його Імператорська Високість Великий князь Микола Миколаєвич взяв на себе верховну команду над русскою армією, а до того часу всі належні вказівки виходитимуть від мене при співробітництві випробованих і славних полководців, котрі вже заслужили подяку від ОРсії...

...Хай Бог охоронить тебе, російське війско, і хай Господь пошле тобі побіду!

Так кінчиться другий маніфест. Обидва маніфести скріплено підписом князя Голіцина-Муравліна, що іменує себе членом Державної Ради. В сих маніфестах найбільш важним є те, що нарешті ясно й отверто виступає особа, котра бере на себе відповідальність за царський престол до того часу, поки в той чи инший спосіб зявиться „законний" цар. Друге, що дуже цікаво се те, що князь Кирило бере на себе й відповідальність за армію, поки не зголиться стати на її чолі князь Микола Миколаєвич. А сей без огляду на всі на нього „нажими" з боку монархістів на се покищо не відважується. Ціль сих маніфестів є подвійна. Насамперед для дому — Росії — треба поставити якусь певну одну особу, щоб спробувати зєднати народ коло сеї **одної**, а не кількох не знати яких, як се робилось доси. Внук царя Олександра II, царя, котрий дав волю селянам, здається сучасним російським монархістам для тої цілі найбільш підходячою людиною. Вони думають, що авторитет його імени переважить над теперішніми комуністичними авторитетами. Вел. князь Микола Миколаєвич досить популярний серед війска, **а війско, як те, що на еміґрації так і те, що дома („червона армія") трактується як єдине,** і то не „русское" (себто з самих Москалів), а „російское", значить, йому без ріжниці народностий, призначається відбудувати колишню „єдиную Росію". Про ніякі народности і про їх долю в майбутній монархічній Росії ані слова! Коли говориться про нарід, то тільки про „русский", котрому очевидно має належати головна роля і всі права в державі, як се було доси.

Про те, як мають бути уладжені відносини до інших народів, бодай щодо українського, дає пояснення орган російських монархістів, що виходить в німецькій мові у Монахові п. з. „Авфбав Кореспондент". Се орган генерала Біскунського, котрий приєднує до російських монархістів і Українців і при котрім в ролі „українських монархістів" стоять тільки двоє— І. Полтавець-Остряниця і Борис Бутенко (колишні достойники гетьмана Скоропадського. От що пише з нагоди тих маніфестів про українську справу і про майбутні політичні виглядя на Україні в останнім числі (33-ім) сей орган:

„...Сі українські чисто сепаратистичні стремління були тільки крайнощами приданвеної і опирачойся на саму себе волю до збереження племенних особливостий. Вони не відповідають ні історичним, ні ґеоґрафичним, ані національним потребам народу. Се вже нераз зрозуміли українські вожди, і сьогодня можна сказати, що серед дальновидніших з них спостерігається стремління до будучого злучення України з російською Північю при забезпеченню автономії в усіх українських справах".

Не знати звідки такі інформації і про яких українських „вождів" має російський монархічний офіціоз з Монахова, але видно, що він в тім хоче переконати не так своїх однодумців, як самих Українців, серед котрих більше як двох прихильників (тай то не знати, наскілько певних, бо вони раз-у-раз міняють свої орієнтації) він собі ніяк знайти не може. А що московська безоглядна непримиримість щодо українського питання вже всім досить знана, то сейже орган намагається переконати своїх московських однодумців, щоб вони (бодай на око!) були більш податливі до українських домагань:

„Великоросів, які тепер борються проти большевиків, певно коштуватиме великих зусиль, щоб признати правоту південних одноплеменників, „большевиків" неправильно з історичного боку оцінюють навіть сьогодня, і тим утруднюють їм поворот від їх давних прихильників. Але потреба часу не дурно навчила всіх їх, хто справді є російським патріотом, що треба все найпоперед передумати, пережити і зрозуміти свої помилки. Вони (себто „патріоти) є готові будувати на нових основах. Тимбільше, що якраз Україні найзавзятіше бороняться проти большевиків, так, що навіть сьогодня цілі області управляються у них цілком самостійно, і большевики не всюди примінили до них свою систему гнету й визиску".

Отже в сих наведених уступах ясно виступає програма й тактика російських монархістів у їх майбутньо-державній будівничтві:

„Єдіная неделімая Россія" на практиці, і замилювання очий можливостю автономії для України.

Не будемо тут говорити, яку автономію Росія може чи збирається дати нам. Про се найліпше говорить наша історія з часів переяславського договору (1654 р.) аж до сього дня. Не знати тільки, яка „автономія" лекша була для нас: чи та, яку давали нам московські царі й імператори всеросійські, чи та, котру ми мали від московскої демократії в особі Керенського, а чи від комуністів в особі Леніна?

Ясно одно, всі московські круги думають однаково: Україна державної самостійности мати не може й не буде!

Останній виступ монархістів має свої цілі й для широкого світу. Як говорить — вони хотять показати світови, що вже мають певну особу і при тім царського роду (доси такої не було), котрій світ може вірити, що вона доведе Росію до оконечного виходу з большевицкого хаосу і руїни (а в очах світу якийже вихід для Росії як не монархія). Позаяк ся особа має леґітимні права, то на думку монархістів — вона має і всі дані для відбудови держави, а тому російскі монархісти чекають на моральну, а головне на матеріяльну допомогу собі й свому леґітимному заступникови, від Европи, а особливо від Америки, котра любонь також бажає „єдіної й неделімої" Росії. Які підстави вони мають, щоб так надіятись, те покаже будуччина.

19. серпня, 1922.

С. Монахівський.

ВИЙШЛА З ДРУКУ
„ВЕРХОВИНА"
сольова пісня з аккомпаніяментом фортепяна.
Уложив і видав МИХ. ЗАЗУЛЯК.
ЦІНА 50 ЦЕНТІВ.
Замовлення слати на адресу:
"SVOBODA".
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ЛИСТИ УКРАЇНСЬКОГО ЖУРНАЛІСТА.

VI. ПИСЬМЕНСТВО ПОЗА ДРОТАМИ.

В життю нашого народа, на протязі богатьох поколінь завжди була обмежена кількість сумлінно успособлених громадян, що підпирали своїми раменами нестійну будівлю нашої нації. Переважно це були ті люди, що свідомо присвятили своє життє розвиткові української культури.

Всебічні утиски зовні та скрутавнутрішня, а поза тим глибока несвідомість та лиха інертність ширшого загалу і його байдуже відношення до працьовників на полі рідної культури, — були і є головною причиною постійних наших неповоджень у національній справі.

Історія нашого народа, довгий спис отих „занепадів" та „відроджень" нашої культури, містить у собі не одну кривавожорстоку сторінку такої байдужости. Ця байдужість доводить силою життєвих прикладів, що незламний дух народа вміє часами видобувати зі своїх бездонних жерел могутніх велитнів розуму, поруч тих, з ласки Божої „апостолів правди і науки", що самі собою повстають від української Чорнозему... Але... але знову прокляте „але", яке зупиняє нас майже на кождому кроці, це та сама несвідомість і байдужність...

Хеба мало в нас є таких випадків, коли чужа для нас культура намагалася видерти з пазурів недолі того, чи иншого творця духового нашого народу?... Випадки ці настільки численні, що про них неварто і говорити... Повторюються вони від Шевченка й Куліша аж до Грушевського й Олеся і, часто буває, мають свої наслідки. — Сумний кінець творчої праці в сучасному Михайла Яцкова так нагадує нам кінець діяльности Якова Головацького...

Але, чи бачили ми серед нашого суспільства щире бажання протиділати тому всьому? Чи бачили ми бажання загалу в напрямі збогачення своєї духової культури хоч би коштом тих, що вже офірували себе для цього?..... Такого бажання дуже мало мало і невблаганна історія готує для майбутніх поколінь нові сторінки „занепаду", які годі буде виправдати навіть „відродженням", бо цей час, то „пора великая єсть", коли кождий інтелектуальний працьовник мусить виявити максімум тієї енерґії, яка оправдала б нас перед лицем Майбутности і не заставляла б **свідомість** червоніти за **несвідомість...**

Хто шанує свою націю, передовсім мусить дбати про її культуру. Українське громадянство мусить заопікуватися своєю культурою, а також, цілком зрозуміло, тими, що творять цю культуру.

Чи знає сучасне громадянство, серед яких умовин перебуває тепер більшість культурних робітників? — Очевидно, що й не хоче знати, хоч знати **мусить.** Мусить знати тому, що це питання не останньої ваги в життю нації, — бо інакше, в майбутньому, ми знову будемо змушені йти в науку до чужинців.

Наразі хочу сказати пару слів про становище наших письменників на еміґрації в Польщі; а ліпше буде сказати, — на **інтернації.**

Їх стан переходить межі всяких уяв жаху... Кривава визвольна боротьба, що тягнеться ще й досі, захопила їх, завирхала й пороскидала по ріжних таборах, відірвавши одного від другого і обгорнувши розпачем їх душі... Одначе, як не важко прийшлося їм, але й тут, будучи відірваними від рідного краю, невтомно, з якоюсь надлюдською енерґією провадять вони інтензивну творчу працю, несуть світло в похмуре й недогадне життя вигнаної маси, та вносить можливу при цих обставинах, вкладку в загальну скарбницю нашої культури.

Будучи без найменших матеріяльних засобів, ці творці й служителі культури забули за своє власне життя. Самі собі письменники, самі собі складачі й друкарі, самі собі експедитори й переплетчики — сидять вічно голодні, голі і босі... Так підірвали найдорожче, що мали з України, — здоровя і тепер 80% з них хорають сухоними...

Крамар, швець, кравець і хлібороб на ріллі — мають хоч якубудь заплату за свою працю, а ці робітники, на раменах яких лежить сама будучність, зостаються в стані жебраків, навіть гірше жебраків, а страдників..

Час було-б нашому громадянству звернути свою увагу на допомогу діячам своєї культури, що вже третій рік сидять поза дротами і, будучи відрізаними від світа, не покидають працювати для нього. Отже і ці

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

М. К., Істон, Па. — Ми одержали письмо від незнакомого чоловіка, у котрім він покликується на свідоцтво із нами. Він пише, що має клопоти із еміґраційними властями і що мають завернути його до старого краю. Просить, щоби збирати на нього жертви і послати на вашу адресу. Зрозуміле, що ми не годні нічого вчинити, бо не маємо найменшого поняття про цеже діло. Если це справді ваш свояк, то ви повинні подбати самі, щоби подати чи прибрати йому поміч.

ПОДЯКА.

Низше підписана отсим складаю щиру подяку Екзекутиві У. Н. Союза за уділенне мені запомоги, яку я отримала в сумі 50 долярів. До всего загалу кличу: Вступайте в члени У. Н. Союза, бо лише наша організація, У. Н. Союз, уділяє такі запомоги, з котрих в тяжкій недузі користають її члени. Желаю нашій організації, щоби зросла якоротчім часі до 50.000 членів. — Ева Прушляк, Ландіс Лена, Па.

БРАТТЯ АМЕРИКАНЦІ!

Стихійний грандіозний взрив Української Нації до боротьби на закріплення своєї державної самостійности, потягнув за собою самозрозуміло богато, дуже богато жертв в людях. Одні лягли головами на полю Слави, другі вернули домів з ушкодженим здоровям як обезображені каліки, не здібні до праці.

Не удалося нам закріпити Української Держави, тож і нема на разі кому взяти на себе удержання цих, що на жертвенику Вітчини зложили все своє найдороще — своє здоровя.

Обовязок сей спадає отже на цілий Український Народ, на всіх тих, що їх судьба ощадила в змаганнях за ту велику Ідею. — Честь та гордість національна ніяк не позваляє нам на це, щоби наші Герої, ті наглядні докази нашої національної самосвідомости та геройства, окриті лахміттям, голодні без притулку простягаючи прошачу руку по милостиню, свідчили про байдужність та незрілість нашого народу, викликуючі утішну погорду наших ворогів, знеохоту у своїх, а жаль і розпуку до нас у тих нещасливих.

Українські інваліди мусять перейти на заслужене почесне удержання цілої Української Суспільности. Наші національні герої мусять бути вповні забезпечені і то так, як сего вимагає наша національна честь.

В тій цілі завязався у Львові „СОЮЗ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ" кооператива з обмеженою порукою, що має на меті закладати ріжного рода майстерні, як щевські, кравецькі, слюсарські, столярські, де малиб змогу українські інваліди вивчитися відповідного своїм силам, ремесла після того самим працювати на своє удержання. Дохід з даних майстерень як і також торговельних підприємств, які кооператива має провадити по розділенню припадаючої дивіденди своїм членам-уділовцям є призначений на лічення і удержання тих українських інвалідів, котрі в наслідок одержаних ран вже зовсім до праці не спосібні.

Кооператива ця, для своєї успішної діяльности потребує значного закладового капіталу. Українська суспільність мусить його достарчити вписуючись громадно в члени згаданої кооперативи так, щоби не було ні одного свідомого Українця, котрийби не був членом уділовцем.

Українська суспільність повинна цілому світови дати доказ, що вміє шанувати тих, котрі в горячий і рішаючий мент не вагались своє життя посвятити в обороні прав Рідного Народу.

Управа „Союза Українських Інвалідів" — сподієся, що Ви Браття-Американці, як свідомі члени української суспільности зрозумієте як слід пекучу потребу допомоги постраждавшим Обороням Рідного Краю, впишеєтеся всі як один в члени згаданої кооперативи а рівночасно позасновуєте по всіх місцевостях (де живуть Українці) Америки, „Комітети Допомоги Українським Інвалідам Рідного Краю", котрі займуться збиранням жертв на допомогу і будову власного дому для українських інвалідів.

На Вас Браття-Американці ціла надія тих найнещасливійших із нещасних, бо Рідний Край в обороні котрого стратили вони своє здоровя знищений довголітною війною не в силі відповісти, як слід наложеним на нього многим обовязкам.

Прислухайтеся добре Браття-Американці а почуєте голос розпуки пять тисяч тепер безруких, безногих, сліпих, спаралїжованих, українських інвалідів, колись повних життя і посвяти — карних членів Української Суспільности.

Уділи і жертви належить присилати на біжучий рахунок „Союза Українських Інвалідів" до „Краєвого Союза Кредитового" у Львові, Ринок ч. 10. І. пов.

По близші інформації належить звертатися до канцелярії „Союза Українських Інвалідів" у Львові, при вул. Руській ч. 3.

ОДИН УДІЛ ВИНОСИТЬ 1,000 МП. І 100 МП. ВПИСОВОГО.

У Львові, дня 8. серпня, 1922.

УПРАВА „СОЮЗА УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ":
Зиновій Пеленський, Дмитро Конюх, Йосафат Сідельник.

Іван Франко.

РУСЬКІ СЛЬОЗИ ЖІНОЧІ.

Женк роуськыя вспакашася.

Де не лилися ви в нашій бувальщині,
Де, в які дні, в які ночі —
Чи в половеччині, чи то в князівській удальщині
Чи то в козаччині, ляччині, ханщині, панщині,
Руські сльози жіночі!

Скілько сердець розривалось ридаючи,
Скілько' звялили страждання!
А як же мало таких, що мішали складаючи
Слово до слова, в безсмертних піснях виливаючи
Тисячолітні ридання!

Слухаю, сестри, тих ваших пісень сумовитих,
Слухаю й скорбно міркую:
Скілько сердець тих розбитих, могил тих розритих,
Жалощів скілько несситих, слів вийшло пролитих
На одну пісню такую?

ДОПИСИ

РАЧЕСТЕР, Н. Й.

За гроші продаби і рідну маму.

Є між нами такі людиска, що за гроші продалиби свою честь, свій нарід, свою рідну маму. Якраз тепер крутиться між Українцями в Рачестер оден такий хрунник. Він ходить поміж українськими хатами і відмавляє людий від вступлення до укр. запомогових організацій. Він страшить цим, що мовляв, в укр. організаціях стоять старі люди і як вони пімруть, то каси випорожняться, а організації впадуть. Натомісць він заявляє якусь там асекурацію, у котрій є агентом.

Не потреба великої науки, щоби зрозуміти, що той дурисвіт туманить людий очевидною брехнею. Кождий знає, що асекурації приймають людий таких старих, що У.Н. Союз не приняви ніколи. Кождий знає також те, що старший чоловік, коли приймуть його до У. Н. С., мусить платити більше, як молодший. На ділі наша табеля, зладжена після віку, є уложена на основі статистики, яка передвиджує правдоподібний пересічний вік чоловіка. Притім У. Н. Союз не є ніяк зложений із стариків, а як раз складається з молоді і людий у самій силі віку. Це можна було бачити хочаби на конвенції У. Н. Союза, де делеґати були лайже самі молоді.

Силу У. Н. Союза показує його маєток, який дає більше обеспечення своїм членам, чим яканебудь друга запомогова організація.

По асекурацiях видається міліони на оплату урядників і аґентів. Ця оплата їде з кишені асекуруючихся. В У. Н. Союзі усі видатки є дуже малі. Знамениту господарку У. Н. Союза показує безперестанний зріст маєтку. Якби наші люди мислили самі, а не дали себе підурювати другим, то не було би і одного Українця, що не належавби до нашої організації.

Бо жадна друга запомогова організація не дає такої безпечности і певности як У. Н. Союз.

І патріотичним і розумним обовязком є стояти у своїй народній організації, яка подає усю гарантію, що запомоги будуть виплачені скоро і певно. Кождий член У. Н. Союза знає, який є маєток організації, де і як він улюкований, і повинен про це росказати усім тим Українцям, що ще не належать до У. Н. Союза.

Союз має докладний обрахунок, кілько кождий мусить платити, щоб організація була безпечною на всякий принадок. А коли у нас оплата є меньша від оплати в асекурацiях, то для того, що ми не маємо великих видатків на всілякого рода платні для аґентів і урядників.

Як де є організації, де платиться меньше, то розгляньте їх маєток, а самі побачите, чи вони безпечні.

Тільки трохи „хлопського розуму", а будете гнати будом усіх, що будуть вас заманювати кудиндe, а не до У. Н. Союза.

Український хлопець.

МІННЕАПОЛІС, МІН.

З поміж українських громад в Злуч. Державах Америки, які серіозно займаються народними справами, не послідне місце занимає Міннеаполіс. Хоть громада тутешня під теперішню пору дуже маленька, бо одна частина Українців виїхала до рідного краю, а друга знова пішла на службу Лейби Бравнштайна, чи так Леона Троцького, — то однак позіставші тут Українці, що гуртуються при церкві св. Константина, не засипляють народньої справи, і відповідно до своїх сил тручають вперед колесо народньої роботи.

Ось недавно тому, бо 27-го серпня, заходами українського драматичного кружка відсвятковано у нас торжественно сто осьмий рік уродин нашого ґенія Тараса Шевченка святочним вечером, на який зложилися продукції хорові, сольові, музичні, декламації та виведенне на сцену вечерниць з „Назара Стодолі", а на самім кінци сценічний образок, змальований на тлі теперішніх сумних відносин на Вел. Україні.

Весь дохід з цего вечера призначено на голодуючих братів Вел. України.

Не буду розводитись над поодинокими точками програми, скажу лиш коротко, що вечерок випав зовсім вдоволяючо, під зглядом виконання поодиноких точок програми, чого доказом були гучні оплески присутнього на галі гостий по кождій точці.

За те під зглядом фінансовим слабше випав сей вечір, бо і галя церковна за мала на цього рода обходи, а посторонна публика зовсім не дописала, хиба що зявилось на галі трох „товаришів". Помимо цего вечерок приніс чистого доходу $45.55.

На закінченне вечерка хор враз з публикою відспівав „Ще не вмерла Україна, а діти підчас того пішли поміж публику, та зібрали $10.00 від отсих жертводавців: о. Вас. Гринвак $5.00, а по долярови зложили: Дмитро Гусак, Василь Кордуба, Анастазія Попко, Никола Грубрин та учитель української банди, Мр. Біч. Дрібними датками прийшло $9.45, отже загальний дохід дав $65.00, які рівночасно висилається, де призначені.

Розуміється само собою, що наші своєрідні „камуністи" воліли дати пару „кербелех" Лейбуньови на нову ярмурку, ніж на таку гуманну ціль, як ратоване братів своїх від голодової смерти, тому то й винесались з галі „тихесенько, без гомону".

На закінченне належиться сердечна подяка всім співачкам та співакам, аматорам та дітям-скрипакам, що брали участь в улаштованню цего свята, як також і українській банді, яка милозвучно пригравала підчас перерв.

Дав би Бог, щоб кожда українська громада відчула так горе своїх братів за океаном, а тогди не одній сиротині отресь гірку слезу, „нехай мати усміхнеться, заплакана мати.

Молькте.

ВИРІБ ТРІНЕРА ГІРКОГО ВИНА НЕ УШКОДЖЕНИЙ ЧЕРЕЗ ОГОНЬ.

Компанія Йосифа Трінера хоче повідомити загал, що огонь який знищив два флори в будинку при 1333-39 S. Ashland Ave., Chicago в вівторок рано, неперешкодив в виробах Трінера Гіркого Вина і других популярних середників. Великий засіб складників і вина в верствах обіх головного будинку неупрушені, так що виріб наново розпочато слідуючого дня, а протягом 24 годин по огни, розпочато розвозити замовлення наново.

ПРОСЬБА ДО ГРОМАДЯН ЗІ СЕЛА СТІБНА І ОКОЛИЦІ

Родимці! На мої руки прийшов лист від д. Михайла Качмарика, бувшого команданта баталіону Січових Стрільців. У нім він просить не забувати за читальню у нашім ріднім селі. Дім читальняний зістав цілковито знищений в часі війни. Требаби будувати новий, а змоги нема зробити це, хиба при помочи еміґрації з нашого села, яка є в Америці і Канаді. Оттут подаю це письмо нашого патріота, яке звучить:

Стібно, 7. VII. 1922.

Вп. Пане Михайле!

Я в імени нашої читальні звертаюсь цею дорогою до Вас з великою просьбою і думаю, що Ви цего мені не відмовите, а навпаки поможете о скільки тільки буде це в Вашій силі. Ви знаєте дуже добре наші національні змаганя, наше критичне тяжке положення і то під кождим зглядом. Наш дім читальняний в часі війни зістав знищений а до нової хати своїми власними силами годі прийти, позаяк як знаєте наше село бідне а на будову потрібно добрий мішок п. марок. Тому прошу Вас помістити в тамошних часописах мале прохання до наших земляків о дрібну складку на наш дім „Просвіти", на Ваші руки а опісля відошлете на мою адресу.

Американці! держіться там кріпко за нас всіх...

Здоровлю щиро

Качмарик Михайло.

Сподіюся, що усі наші односільчани, а і наші сусіди з краю, поспішать з допомогою, щоби у Стібні міг стати назад гарний Народний Дім, у котрім помістилабся і читальня і другі народні товариства.

Жертви прошу посилати прямо на адресу: Михайло Качмарик, Стібно, повіт Перемишль, або до мене, то я усю збірку пішлю разом.

Михайло Мулик.

Адреса: Michael Moolick, 230 Belmont Ave., Newark, N. J.

ПРОСЬБА ДО ОДНОСІЛЬЧАН ІЗ ГРИНІ, ПОВІТ ЗОЛОЧІВ.

Шановні Родимці! Ми одержали вже пару листів від комітету з села Гриніи, котрий взиває нас о негайну поміч рідному селу. Як знаєте, що в нашім селі була читальня і велика бібліотека, так що люде вечерами і в неділю мали де зійтися та і не одного дечого навчитися. Все і єлістало знищене війною. Лишилась тільки ще для наших людий одна церков. Але уявіть собі, як мусять бути сумно, коли в селі нема ні одного дзвона. І наші браття стараються назад то все відбудувати, але їм не гаразд тепер, бо знищені війною і ще тепер друть лихи великі податки.

Длятого наші браття кличуть нас о поміч, а ми їх кривни в Америці, що не бачили тих мук і тої біди, яку вони переживали і переживають, повинніємо поспішити їм з помочию і то негайно. Бо кождий з нас, що тут є в Америці, покинув якусь родину в рідному селі і сам в ньому родився, виріс, і до розуму дійшов, і можливо що ще поверне назад і тоді віддячуться вам за ваші щирі жертви, котрі ви пішлете тепер з Америки.

Ми, односільчани зійшлися в неділю, дня 27. серпня до Ню Йорку на наради і вибрали комітет до збирання жертв на поміч рідному селу. До сего часу зложили: Володимир Сидорович, Лука Сидорович і Василь Кузьма по $5.00, а декларували: Павло Граничка, Анна Голдевич і Василь Шеремета по $5.00. Просимо з других місцевостий присилати жертви до комітету на руки касієра: Luka Sydorowicz, 102 Pitt Street, New York, N. Y., котрі разом відошлемо.

ЗА КОМІТЕТ:

В. Сидорович, Л. Сидорович,
В. Кузьма, П. Граничка.

КОЖДА МАТИ ХОЧЕ БАЧИТИ СВОЮ ДИТИНУ СИЛЬНОЮ І ЗДОРОВОЮ.

ЯК ВИ НЕ МОЖЕТЕ ПЛЕКАТИ ВАШОЇ ДИТИНИ, НЕ РОБІТЬ ЕКСПЕРИМЕНТІВ З РІЖНОЮ ПОЖИВОЮ, А ЗАЧНІТЬ ДАВАТИ ЇЙ ПРАВДИВУ—ДАЙТЕ ЇЙ КОРМ, ЯКИЙ ВИХОВАВ БІЛЬШЕ СИЛЬНИХ І ЗДОРОВИХ МУЩИН І ЖЕНЩИН ЯК ВСІ ДРУГІ ПРЕПАРОВАНІ КОРМИ РАЗОМ — ДАЙТЕ ВАШИ ДИТИНІ

Bordens
EAGLE BRAND
CONDENSED MILK

Корм, який будує сильні ноги і здорове тіло, надає барву лицю і бистрий зір ока. Відпоручений і настоюваний через докторів наслідком його високої якости і одностайного складу. Легкий до приправлення — звичайно додайте до відповідної скількости Eagle Молока, води, яка зістала переварена, замішайте і воно є готове до кормлення.

Коли Ваша дитина плаче ночами — коли вона є нервова і неспокійна — коли не прибирає на вазі, дуже можливе, його пожива є не достаточна і не пригожа йому. Матери знають що нормальні здорові діти ростуть постоянно і природно на Eagle Молоці. Воно було головним кормом немовлят через 65 літ. Воно є чисте молоко і чистий цукор — натуральна пожива коли мати немає свого молока.

Наслідком його високої якости і будучи робленим з коровячого богатого молока і зернистого цукру, є це ощадність уживати Eagle Молоко для всього домашнього ужитку где звичайно молоко і цукор є уживаним. Пробуйте його з Вашою кавою і коко, а також до варення та печива. Воно робить Вас незалежним від якого небудь цукрового засобу.

Витніть купон в сім оголошенню і пішліть його до The Borden Company а вони вишлють Вам безплатно, що Вам потрібно, або інструкції в Вашій мові як кормити Вашу дитину, книжку про діти, або книжку приписів яка вкаже Вам як робити смачні потрави з Eagle Молоком. Напишіть по іменно що хотілибисьте мати. Ся услуга є для Вас лишень попросіть о неї.

Ваш шторник може достарчити Вам Borden's Eagle Молока — зауважіть образець на бляшанці і не беріть иншого.

THE BORDEN COMPANY
Borden Building, New York

КУПОН.

Зазначіть котру з книжок хочете.

Інструкції кормлення — Книжка для немовлят

Книжка приписів

АДРЕСА .....

ІМЯ ..... Ukrainian

Микола Богун.

З МИНУЛОГО ТА СУЧАСНОГО

Начерк споминів

УКРАЇНСЬКОГО КОНТРРЕВОЛЮЦІОНЕРА.

Присвячую моїм донькам Марусі та Наталці.

(Продовження). (7)

Забрали. Після допиту випустили. Тоді йде до Сени, **привязує** до ніг коминка і кидається в брудні води річки...

На другий день привезли його до Моргу.

Без іделі та мрій житя не можливе.

В боротьбі-ж за національні та економічні й політичні інтереси, в домаганнях народоправства є конечним, щоб **народ нам був зацікавлений** у своїх правах і привілеях, **бажав сам** виказувати свої погляди, рішати питання свого соціяльного, політичного та національного житя.

А не підпав впливам готових простих (з першого погляду) формул, маючих характер догмів, що відучують од самостійної думки та доконечного критицизму.

Проблеме-ж, що стояли й стоять на порядку денному в Росії, розрішались на Заході еволюційним шляхом або низкою відбулих одна по одній революцій, де кожна з них мала свою окрему епоху, — а в нас вони зплелися в один „Гордів вузол".

Ми переживаємо одночасно умови революції і 1779 року, і 1830, 1848 і 1870 років, а загально-культурний розвиток та соціяльно-економічний стан „низів" народніх мало в чому ріжниться від стану селянства Франції в її дореволюційну епоху 1779 року.

Всеросійська соціялістична інтеліґенція хоче уникнути неґативних рис Західно-Европейської культури та змагається по своїм власним теоретичним концепціям збудувати нову, зразкову й для Европи — Росію.

А для сього треба **одну диктатуру** заміняти на другу, присипати демос **скористись** перед новою гегемонією, яка усцавилвлад його всім тим, чого він не розуміє й фактично не хоче.

...Зявилось непереможне бажання повернути назад туди, де все так мені ненависне, але з чим я звязаний усею моєю істотою.

* * *

В початку 1911 року, з паспортом австрійського горожанина-Українця маляра Коцьюго вже був я на Вкраїні.

Хотів перевірити революційні відносини в Росії та можливість мойого леґального житя в своїй батьківщині.

Мусів повернути назад, бо жандармерія мені приписувала попередні дореволюційні методи боротьби — нідочого. В революційні-ж часи не знаходять симпатій в народі. Навпаки — навіть серед російського фабричного пролетаріяту відношення до „професіоналів" політичних негативне й ворожe.

Зоольоґічне-ж життя під постійним страхом попасти в лапи Охранки — абсолютно не можливе. Тим більше, що не всякий твій знайомий відважиться дати тобі пристановище хоч-би на одну ніч.

Без душевного спокою, без віри в ліпшу ближчу прийдешність, примушена блукати по чужих краях та безнадійно чекати руху цілющої води в Сильоамській Купелі — така вже доля вільної та невільної всеросійської еміґрації, силою історичних фатальних обставин викинутої за вінця життя, як злочинний анти-державний елемент.

Се можливо тільки в Росії!

...Вернувся закордон із твердим наміром працювати над собою, щоб з фаховими теоретично й практично знаннями повернути назад, аби дегще було іноґнітo жити на Вкраїні.

III.

В 1914 році жандармерія зловила мене на Полтавщині кілька день після мойого приїзду зза кордону.

Чи революція справді внесла зміни в систему карного судівництва, чи ні, але фактом є, що за два місяці моя справа перейшла через багато інстанцій і я мав акт обвинувачення, а місяць пізніще відбувся й Суд Палати.

Нечувана річ в Росії!

Зовсім-же звичайним було те, що мені вписли 1-ий пункт 102-ої статті за ті „гріхи" „поуиспоренню существующаго строя", які мені були абсолютно невідомі та за які покуту нести я цілком не передбачував.

Два місяці в тюрмі я все думав, що мені накинуть, який злочин припишуть. Бо часто, коли політична жандармерія не має фактичних доказів, потрібних Судові, що такий-ось знімається „революційною діяльністю", — то в такому випадку треба було зфальшувати якебудь діло, щоб вислати його в найліпшому разі туди, куди й „Макар телят не ганяє". Чи не все-одно, яка були докази та що за справа? Аби поніс кару! Бо-ж він не є небезпечний для „істнуючого ладу".

От через що старого еруніста, відомого українського публіциста п. Володимира Дорошенка присудили були в Полтаві до кари на смерть за вбивство полковника Полконіка.

Докази?

Живе у Стебліи-Камінських. Родина відомого народовольця. Під час трусу в кімнаті Дорошенка знайдено військову шинелю його шваґра. Убивця був у шинелі.

Секретні дані: Дорошенко — укр. соціял-демократ.

Як соціял-демократ, він не міг брати участи в теорорі,*) замахах на вбивство ріжних урядових та инших осіб, але чи не все-одно? Коли буде такий гарний випадок притягти його до суду?

*) В ті часи с.-д. терористичні акти осуджували.

(Дальше буде).

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

CUNARD

НА УКРАЇНУ ЗА 12 ДНІВ.
Найшвидша водна дорога.

Виїзд під особистою орудою з безпосередними пересїдками ж Саутгемптонї, Данцїгу, Пилявї, Мемелю і Любки на одній з найбільших і найшвидших пароходів, які відходять з Ню Йорку кождого вівторка.

Квюти для всїх третьокласних пасажирів:
МАВРИТАНІЯ, АКВІТАНІЯ, БЕРЕНГАРІЯ

Пересилка гроший до Совітської Росиї і на Україну під повною гарантією.

Також платні наперед тікети з Совітської Росії.

Жадайте книжочки.

За шифкартами й інформациями звертайтеся до наших агентів.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА"

ФАРМИ!

НА ПРОДАЖ
ФАРМИ В КОНЕКТИКУТ.

Правдивий барген! Ся фарма мусить бути продана, близько New London. 170 акрів, 35 акрів чорної орної землї, 50 ліса вартости $2000, решта пасовиско, річка лише через фарму, овочеві дерева, дім з 7 кімнат з змебльованим і другі будинки з добрім станом, 2 добрі вули, 6 штук худоби, кури пчоли, карета, всякі вози, всі фармерські тульша, збір і сїно, 1 миля до містечка, 10 мінут до стейтової дороги. Цїна $5500, готівкою $4000, решта на рати сплати по $100. Ся фарма надається для двох спільників, для якогонебудь інтересу. Агенти виключені. Розпитуйте до: **J. D. RESTAURANT, 512 W. 42nd St., New York City.** 10-11

ФАРМИ НА ПРОДАЖ.

Фарма в Ню Джерзи. 134 акрів, дім з 8 кімнат, будинковий лїс, великий сад, ріка, озеро, 8 корів, 4 ялвки, 3 коні, 400 курий, 25 безрог, машини, недалеко міста, школа при фармі. Цїна $7500, готівкою $3000.

Фарма 132 акрів, дім з 10 кімнат, будинковий лїс, ріка, озеро, сад, 10 корів, 3 ялвки, 2 коні, 300 курий, 5 гусий, 5 безрог, машини, 2 милї до міста. Цїна $4500, готівкою $1500. 07-12

PISARKO & POKUTNY,
429 E. 5th Street, New York City

BOSAK'S HORKE VINO
REG. U. S. PAT. OFF.
"Nature's Tonic"

Витворює богату кров — Відновляє примираючі нерви.

У всїх шторників.

На жадане безплатна брошура

BOSAK MANUFACTURING CO.
Scranton, Pa.

НОВИНСТЬ! НОВИНСТЬ! НОВИНСТЬ!

Першорядної якости **ПЕРА ФОНТАНОВІ „Waterman's Ideal Fountain Pen"** можете купити в Книгарни **„Свобода"** Перо гарантоване 14-каратове золото При напоминаню порожнім не то трібно уживати жадної помпки, бо ви старчить підвести ніхтем кляпку умі цьому з боку, занурити перо в чорнилі спустити поволи кляпку на долину, і воно само наповнюється.

Цїна того пера з пересилкою $2.75

Пишіть на адресу:

„SVOBODA",
83 Grand Street, Jersey City, N. J

French Line

ПССПШНА ТЗДА НА І З УКРАЇНИ

S. S. PARIS.....Sept. 13, Oct. 4

Звичайні вигоди—кабіни на два поторнуєся 5 S.S. Рагіз в Гавре і бере пасажирів до Лїбави. Українські вже не потрібне на американських і українських пашпортах.

По всї дальші інформації голосіться до місцевого Французької Лінії агента або офісу компанії

19 STATE ST., NEW YORK, N. Y.

ПОЗІР! ПОЗІР! ПОЗІР!
Тепер можна на складі

РАХУНКОВІ КНИЖОЧКИ

до нового мислення, очислювання платні, міри, ваги, площі, поємності і других бизнесових обчислень.

Пишіть на адресу:

Ціна оправлена, оправлюємо в твердо, по вартому, оправу до ЦЕНТВ.

„SVOBODA",
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

РЕКОРДОВИЙ ЗВІТ УКРАЇНСЬКОГО НАР. СОЮЗА

за місяць серпень 1922 р.

НОВОПРИСТУПИВШІ ЧЛЕНИ.

В. 15. Мінїзьо Петро.
В. 22. Сявацька Йосифа.
В. 28. Драгущак Михайло.
В. 32. Омахиль Володимир, Щологін Петро.
В. 38. Станьчак Вас. Цїбаль Марія.
В. 42. Страгейчук Михайло.
В. 44. Стефанчик Катерина.
В. 47. Барсук Настя, Стасюк Г. Вас.
В. 52. Хрупалик Дмитро.
В. 57. Підко Михайло.
В. 62. Костишак Анна.
В. 63. Окаль Семен.
В. 65. Закаинч Іван, Процак Теодор.
В. 68. Лиишка Едвард.
В. 90. Мартинець Тимоюк.
В. 99. Левицька Анна, Деліман Петро, Маркіза Гавриїл.
В. 100. Пайт Михайло.
В. 102. Бідник Миколо.
В. 104. Антоновович Іван.
В. 113. Полївський Микола.
В. 118. Роздай Ілько.
В. 120. Назарик Михайло.
В. 124. Гапанович Самуїл.
В. 128. Смола Григорій.
В. 132. Братейко Іван.
В. 136. Гудус Михайло.
В. 139. Федасюк Йосиф.
В. 146. Головчак, Максим, Воркун Марія, Гацюк Петро.
В. 147. Дуцяк Мотик.
В. 149. Манько Олена, Гавдун Анастазія.
В. 157. Гнатюк Харитон.
В. 182. Закутинський Пилип, Харко Юстина, Гулька Юстина.
В. 192. Сїчик Мик., Шкрамко Анна.
В. 193. Дзюрник Андрій.
В. 197. Дуцяк Йвдокія.
В. 209. Яроцак Стеф., Шкурат Іван.
В. 213. Бурбела Зофія, Росолонська Магдалена, Косцїв Константин, Росолонський Михайло, Косцїв Катерина.
В. 228. Павелко Михайло.
В. 232. Копина Михайло.
В. 233. Комарницький Йосиф, Ходоровська Марія.
В. 234. Чігер Іван.
В. 248. Юзьвяк Йосиф.
В. 254. Рефекавич Дорофій, Рефекавич Олена.
В. 270. Струж Діонізій.
В. 274. Цицик Анна, Сухар Микола.
В. 276. Столяр Дмитро, Кобилінський Олекса.
В. 282. Летнік Петро, Бедзіш Ольга.
В. 293. Поважник Катерина.
В. 295. Дорош Іван.
В. 351. Хомишак Василь.
В. 355. Ганкївський Дмитро.
В. 367. Плекан Григорій.
В. 370. Гречаник Володимир, Гаврон Текля.
В. 385. Бойко Цараскенія, Бойко Микола, Іміґанський Іван.

ЧЛЕНИ НАНОВО ПРИЙНЯТІ.

В. 1. Малинник Володимир.
В. 9. Качмарський Іван, Тхорик Константин, Вербицький Михайло.
В. 20. Ногаш Ксеня, Міщук Микола.
В. 30. Смерекчинський Іван.
В. 37. Чемерка Анна, Могила Катерина, Адух Анна.
В. 43. Когут Іван.
В. 61. Королевят Дмитро, Зелинський Іван, Королевят Катерина, Королевят Стефан, Бобер Михайло, Спрох Андрій, Пилип Григорій.
В. 78. Котляр Теодор, Шиманський Франко.
В. 85. Мороз Андрій, Дмитрів Йос., Попко Іван, Падлик Мартин, Кривошій Клим, Мадай Марія, Мадай Василь, Борецький Гавриїл, Борецька Марія, Петрівський Григорій.
В. 90. Билинь Олекса.
В. 106. Суханич Іван.
В. 108. Колачко Марія, Колачко Дм.
В. 109. Скильчак Андрій, Шумилов Василь.
В. 112. Цубикайло Ева, Пеліх Параска.
В. 114. Гайдук Ема, Гайдук Стефан.
В. 121. Кобітович Петро, Кобітович Марія.
В. 117. Кібало Михайло.
В. 154. Живицька Зофія, Квятковський Йосиф.
В. 157. Яремко Михайло, Бачинський Юрій.
В. 159. Сика Григорій.
В. 192. Гапонський Антін, Шкрамко Олекса.
В. 213. Ботвин Йосиф.
В. 216. Мицяк Наранька.
В. 217. Мікульський Йосафат, Шкапій Стефан.
В. 219. Дармограй Стефан.
В. 229. Калымук Павло.
В. 247. Ханик Анастазія, Ханик Вас.
В. 248. Проницин Андрій, Липка Ст.
В. 249. Попик Олекса.
В. 276. Андрусик Теодор.
В. 354. Волошин Петро.

ЧЛЕНИ ПРИЙНЯТІ З ПЕРЕСТУПНИМИ КАРТАМИ (ЛИСТАМИ).

В. 5. Бриґидир Стефан.
В. 29. о. Дмитрій Нестор.
В. 34. Колачко Марія, Колачко Дм.
В. 50. Сорока Василь.
В. 53. Буярин Григорій, Буярин Анастазія.
В. 67. Кощевич Іван.
В. 77. Мотчак Михайло.
В. 94. Шумняк Стефан, Чайковський Іван.
В. 142. Поливчак Марія, Поливчак Гашко Владислав, Лесняк Рудольф, Наливайський Станислав, Соболовський Михайло, Маройка Теодор, Шпим Дмитро, Саранчук Яків, Рошучинський Іван, Кохан Прокіп, Фортуна Дмитро, Шевчук Юрій, Поливчак Іван, Габер Володислав, Баранецький Андрій, Гаух Теодор, Бернат Войцех, Голимар Титус, Сливяк Антін, Ваверній Блажей, Лешак Стефан, Лешак Соборовський Леп, Бражинський Домінік, Ясловський Адам, Атаманець Іван, Поливчок Юрій, Остапчук Петро, Фростський Іван, Качараль Володимир, Пісарський Михайло, Маркович Михайло, Гриб Іван, Качараль Анна, Загурак Фелікс, Лешак Яків, Лешак Андрій, Коза Тома, Ридзинок Стефан, Радзинак Іван, Дорош Василь, Зелінський Станислав, Мамчак Емілї, Бутнець Федорко, Чурик Янко, Дзевальщ Юрій, Гаух Михайло, Ковальчик Микола, Стадничок Іван, Слободян Роман.
В. 168. Словінський Мартин, Словінська Юлія.
В. 171. Бегін Михайло.
В. 177. Ковалевський Андрій, Рекрут Володимир.
В. 181. Ірвек Йосиф.
В. 217. Качмар Катерина.
В. 237. Рогач Яким.
В. 248. Крук Олександер.
В. 292. Дзуканц Яків.
В. 401. Копільчак Михайло.
В. 225. Сорока Василь.
В. 241. Рекрут Володимир, Ковалевський Андрій.
В. 370. Арішевський Йосиф.

ЧЛЕНИ ПОМЕРЛІ.

В. 24. Вільчинський Василь.
В. 136. Пелеховський Теодор.
В. 229. Югас Михайло.
В. 393. Милий Іван.

ЗІСТАВЛЕНІЄ:

З кінцем місяця липня 1922 р. було в У. Н. Союзі повноліт. членів	11.994
В місяци серпни 1922 р. принято нових членів	79
В місяци серпни 1922 р. принято наново	63
В місяци серпни 1922 р. принято з переступними листами	73
В місяци серпни 1922 р. принято з інших клас обезпечення	4
Разом	12.213
В місяци серпни 1922 р. суспендовано	147
В місяци серпни 1922 р. відійшли з переступними листами	33
В місяци серпни 1922 р. відійшли до інших клас	4
В місяци серпни 1922 померли	3
Разом	188
З кінцем місяця серпня 1922 р. У. Н. Союз мав повноліт. членів	12.025

ЗІСТАВЛЕНІЄ ПІСЛЯ КЛЯС І СУМИ ОБЕЗПЕЧЕННЯ:

В клясі D на суму $100	6
В клясі А на суму $250	263
В клясі АА на суму $500	3.927
В клясі В на суму $750	389
В клясі С на суму $1000	7.302
В клясі ВВ на суму $1500	124
В клясі СС на суму $2000	14
Разом	12.025

ЗВІТ МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНТУ У. Н. СОЮЗА

за місяць серпень 1922 р.

Зіставлєнє:

З кінцем липня 1922 р. в Молодечім Департаменті У. Н. Союзу було дітей	5.517
В місяци серпни 1922 р. прийнято нових	48
В місяци серпни 1922 р. принято наново	31
В місяци серпни 1922 р. принято з переступними листами	6
Разом	5.602
В місяци серпни 1922 р. суспендовано	97
В місяци серпни 1922 р. відійшли з переступними листами	4
В місяци серпни 1922 р. померло	4
Разом	119
З кінцем місяця серпня 1922 р. всїх дітей обезпечених в Молодечім Департаменті У. Н. С.	5.483

ЗІСТАВЛЕНІЄ ЗАГАЛЬНЕ:

З кінцем місяця серпня 1922 р. повноліт. членів	12.025
З кінцем місяця серпня 1922 р. молодечи хлєвів	5.483
Разом всїх обезпечених в У. Н. Союзі з кінцем місяця серпня 1922 р.	17.508

У А В Г А

котру кождий відділовий урядник і член Українського Народного Союза повинен пильно прочитати і до неї тісно застосуватися.

Так повнолїтні як і молодечі члени У. Н. Союза, оголошені в рекордовім звіті за місяць серпень 1922 р. як суспендовані або виключені за неплаченє місячних вкладок чи з инших причин згідно з статутом організації, коли хотять і надальше бути членами У. Н. Союза, мусять зголоситися в протягу сего місяця (вересня) то є тих відділів і вписатися наново, заплативши всі свої вкладки і залеглости до місцевої каси на руки відділових урядників. Єсли цего не зроблять до кінця м. вересня 1922 р., то в жовтни 1922 року мусять виповнити нові апліканції (просьби о принятє) наколи схотять бути другими членами У. Н. Союза, подібно як кождий новий кандидат. Ці знов члени, так повнолїтні як і молодечі, котрі в місяци серпни 1922 р. взяли переступні листи а еще доси не зголосилися до вищого правно істнуючого відділу У. Н. Союза, мусять це зробити в місяци вересни 1922 р. бо на другий місяць, то є в жовтни 1922 р. стратились би членські права і могаиби були принятї тільки на підставі нових апліканцій (просьб о принятє).

С. Яловський, голов. предс.
І. Каштанюк, голов. рек. секр.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читанє веде до просьвіти, а просьвіта — се сила. — Пишіть по цїнник книжок „SVOBODA",
83 Grand St., Jersey City, N. J

ЗЛЯРИ ДО УКРАЇНИ

ЯК ЩИРИЙ УКРАЇНЕЦЬ, ПЕРЕСИЛАЙТЕ ТІЛЬКИ ЧЕРЕЗ УКРАЇНСЬКУ ІНСТИТУЦІЮ.

АМЕРИКАНСЬКО-УКРАЇНСЬКЕ БЮРО

Ваша родина отримає гроші ДОЛЯРАМИ в краю. Около одного мілїона долярів пересилали Українці в 6-тих роках родинам до краю і тисячами пересилають кождого тиждня через офіс Бюра. Ваша родина отримає гроші у трьох тижнях. Посилайте українські гроші через українську інституцію.

ШИФКАРТИ ДО РІДНОГО КРАЮ.

КУПУЙТЕ В НАШІМ БЮРІ. В 6-ЬОХ РОКАХ ВІДХАЛО ДО КРАЮ 12 ТИСЯЧ УКРАЇНЦІВ ЧЕРЕЗ ОФІСА БЮРА. ПОСПИТАЙТЕ ЗНАКОМИХ ЗА НАШУ ЧЕСНУ ОБСЛУГУ. ПАШПОРТА ВИРОБЛЯЄМО ЛИСТОВНО ЯК НАЙСКОРШЕ. ЗА ОБСЛУГУ НІЧО НЕ ЦІНИМО, А СЕ ЗНАЧИТЬ $10 ДО $20 В ВАШІЙ КИШЕНІ ДЛЯ ВАШОЇ РОДИНИ.

ХОЧЕТЕ СПРОВАДИТИ РОДИНУ ДО АМЕРИКИ.

Ми вам гарантуємо що ваші гроші не проваднуть за шифкарту наколи ваша родина не могла приїхати з якоїсь причини. Подогадуємо всї ґрунтові справи в краю. По інформації адресуйте:

AMERICAN UKRAINIAN BUREAU, Inc.
520 EAST 6th STREET, NEW YORK, N. Y.
(Philadelphia Office: 322 N. 6th Street)
ЗА ЗГРАВУ БЮРА: — АНТІН ПАШИК, пред.

ЯК СТАТИ ГОРОЖАНИНОМ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ.

Для того, щоби в Америці натуралізуватися, значить стати горожанином (Citizen) Злучених Держав, кождий чужинець мусить перейти три ступені.

Перший ступень в натуралізації називається заявою заміру (деклерейшен оф інтенщен). Чужинце мусить зробити в суді заяву, що він хоче стати американським горожанином, а бо, як се звичайно кажеться, мусить найсамперед взяти перші папери. Зробити се може кождий чужинець, котрому минуло вісімнайцять лїт, коли небудь після того, як він рішився осістися в Злучених Державах приняти американське горожанство, хочби й зараз по приїзді в Америку. Таку заяву заміру приймє чи то, як звичайно говориться, видасть йому перші папери кождий суд, який має право натуралізувати чужинців в тім дистриктї, де він мешкає.

Другий ступень — треба зробити поданє о горожанство (петішен фор начиралізайшен) або взяти другі папери. Не раньше як два роки і не пізнїйше як сім лїт після того, як зробив заяву заміру (дістав перші папери), і аж тоді, коли що найменше пяти послїдних лїт без перерви жив в Злучених Державах. Наприклад, коли чужинець вже по однім році побуту в Америці заявив в суді свій замір стати американським горожанином і дістав перші папери, то поданє о горожанство він може ввести аж чотири роки після того, так щоб в купі було пять лїт побуту в Америці. Коли-ж, наприклад, ту першу заяву він зробив аж по пяти лїтах побуту в Америці, то до поданя о горожанство він зробив аж по пяти лїтах побуту в Америці, то до поданя о горожанство він все ще таки мусить чекати два роки. Коли від заяви заміру минуло сім лїт і аплікант не вніс поданє о горожанство, то та заява (перші папери) стає неважна, апліканті мусить зробити нові (ще раз взяти перші папери) і чекати ще два роки.

Третє — вирішенє справи перед судом (файнел гірінґ). Аплікант мусить прийти перед суд з двома свідками, видержати екзамен, зложити присягу на вірність Злучених Державам і дістати на письмі свідоцтво горожанства (сертіфікат оф сітізеншіп). Поміж внесенням поданя о горожанство остаточним вирішенєм справи в суді мусить минути що найменше девятьдесять днів.

Ті три ступені натуралізації ми тут хочемо подрібно пояснити.

1. Заява заміру (Declaration of intention).

Перша форма. Найсамперед аплікант (то старається о горожанство) повинен дістати собі так звану форму 2213, друкований формуляр зі цїлим рядом питань під спільним заголовком „Факти для заяви заміру" (Facts for Declaration of intention). Та форма не коштує нічого і можна її дістати в суді, в федерального натуралізаційного екзаминатора і звичайно в якій небудь публичній школі. Аплікант повинен її виповнити, значить написати відповідиа на всі постановлені там питання. Коли він сам не вміє писати або не вміє по англійськи, то може взяти собі когонебудь до помочі, щоб помогтому виповнити той формуляр. Натуралізаційні екзаминатори, учителі публичних шкіл і деякі організації роблять се даром і безплатно.

Факти для заяви заміру. На тій формі 2213 аплікант мусить написати: як називається (правдиве імя і коли ще якого иншого уживає, то й те инше), скільки йому лїт, чим займається, як виглядає (краска шкіри, волося та очей, зріст, вага, особливі прикмети), де й коли родився, до тепер мешкає в якім місті і в якій країні жив перед виїздом в Америку, з якого порту еміґрував, на якім кораблї, котрого дня і до якого американського порту приїхав, чи жонатий, як називається жінка, де родилася і де тепер живе, і врешті в якій державі він був доси горожанином і чи зрікається підданства свому дотеперішному монархови чи республиці. Все те мусить бути виписано точно і по правді. Всі ті факти судовий урядовець переписує потім в заяву заміру (перші папери) і коли в нїй що-небудь подано неправдиво, то й сама заява по закону неважна.

Заява заміру. Виповнивши ту форму 2213 аплікант повинен занести її до офісу судового урядовця (клерк оф ді корт) — будуть в федеральній Юнайтед Стейтс Дістрікт Корт) будуть в котрімсь з стейтових судів, що має право натуралізувати чужинців — в тім дистриктї, де він мешкає. На основі фактів списаних апліканом на тій формі судовий урядовець виписує йому заяву заміру (деклерейшен оф інтенщен), котру аплікант там вже в суді мусить підписати і записяргнути. Нетрамотний може підписати знаком (хрестиком). Цїлком не потрібно самому писати і читати або писати по англійськи. До суду може іти сам, свідків не треба. За списанє і зареєстроване тої заяви заміру судовому урядовцеви платить ся одного доляра. Аплікант дістає копіє своєї заяви або так звані перші папери.

Що значить заява заміру. Ту списана і записяжена в суді заява значить, що чужинець має замір стати горожанином Злучених Держав, мешкати постійно в Америці і зректися раз по завше підданства всякій чужій державі, з окрема тій в котрій він доси був горожанином ни підданим. Одначе зробивши ту заяву чужинець ще відразу не стає американським горожанином ні не тратить горожанства в своїй країні. Се лиш перший ступень на дорозі до американського горожанства.

2. Поданє о горожанство

(Petition for Naturalizatio)

Коли можна внести поданє. Другий ступень до горожанства — се прохання о натуралізацію в Злучених Державах, яке треба подати теж в суд, в бюрі судового урядовця. Аплікант може внести те поданє не раньше як два роки і не пізнїйше як сім лїт після того, як зробив заяву заміру (дістав перші папери), і аж тоді, коли що найменше пяти послїдних лїт без перерви жив в Злучених Державах. Наприклад, коли чужинець вже по однім році побуту в Америці заявив в суді свій замір стати американським горожанином і дістав перші папери, то поданє о горожанство він може ввести аж чотири роки після того, так щоб в купі було пять лїт побуту в Америці. Коли-ж, наприклад, ту першу заяву він зробив аж по пяти лїтах побуту в Америці, то до поданя о горожанство він зробив аж по пяти лїтах побуту в Америці, то до поданя о горожанство він все ще таки мусить чекати два роки. Коли від заяви заміру минуло сім лїт і аплікант не вніс поданє о горожанство, то та заява (перші папери) стає неважна, апліканті мусить зробити нові (ще раз взяти перші папери) і чекати ще два роки.

DETROIT i HAMTRAMCK, MICH.
Спів. Драм. тов. Ів. Котляревського
— відограє —
В НЕДІЛЮ, ДНЯ 17. ВЕРЕСНЯ 1922 в Укр. Хаті, 2240 Grayling Avenue
„ХАТА ЗА СЕЛОМ"
(або Циганка Аза)
І. К. Галєсевича, переклад Е. Калитовського, з спінами і танцями, музика Гаванська.
Режісер Д. Атаманець.
Початок о годині 7.30 вечером.
Родимці! Не оминайте нагоди побачити добру і славну драму. В штуці бедуть участь найлїпші сили товариства.
КОМІТЕТ.
211-13

З ВЕРШИН І НИЗИН

збірник поетичних творів Івана Франка. В додатку „Зізвле листе" й „Великі щоковини". У біографічним нарисі Івана Франка (нап. Василь Верниволя) є 14 ілюстрацій. Брошурована $2.75, в полотняній оправі $3.40.
Замовлення посилайте на адресу:
„SVOBODA",
83 Grand Street, Jersey City, N. J

МІТИНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Сестр. Рождества Пресв. Богородиці, від. 36 У. Н. Союза повідомляє, що місячний мітинг відбудеться о годині 7.30 вечером в середу, дня 27. вересня в церковній гали при улиці Райс і Оклед. На порядку нарада з важкі справи до полагодженя. Неявившійся член заплатить кару 50 цнт., а урядник 1 дол. — М. Семків, секр.

ФІЛАДЕЛЬФІЯ, ПА. Тов. Єдність, від. 163 У. Н. Союза повідомляє, що звичайний річний мітинг відбудеться о 2. годині пополудни в неділю, дня 17. вересня в гали Івана Боднара під ч. 501 Норт Трета ул. На порядку нарада з важкі справи до полагодженя. — С. Гвіздь, предс.; М. Пронич, секр.

ЕЛІЗАБЕТ, НЛ. Бр. св. Юрія, від. 379 У. Н. С. повідомляє, що звичайний мітинг відбудеться о годині 7.30 вечером в середу, дня 27. вересня в церковній гали при улици Райс і Оклед. На порядку нарада з важкі справи до полагодженя. Неявившійся член заплатить кару 50 цнт., а урядник 1 дол. — М. Семків, секр.

ЮНАКО, ІЛЛ. Бр. св. Юрія, від. 163 У. Н. Союза повідомляє, що звичайний річний мітинг відбудеться о 2. годині пополудни в неділю, дня 17. вересня в гали Івана Боднара під ч. 501 Норт Трета ул. На порядку нарада з важкі справи до полагодженя. — Ю. Гнідь, предс.; М. Пронич, секр.

МЕКАДУ, ПА. Бр. Сошестія св. Духа, від. 7 У. Н. Союза повідомляє, що місячний мітинг відбудеться дня 7. липня вечером в суботу, дня 16. вересня в церковній гали на Вест Блейн стрит. На порядку нарада суть важкі справи до полагодженя. Всі члени вовинні бути присутними на сім мітингу. — І. Когут, предс.; П. Пухир, секр.

ЕЛКРОН, О. Відділ 295 У. Н. Союза подає до відома, що мітинг відділу відбувся 27. м. м.

НОВА ОФЕРТА!

ХТО ПРИШЛЕ ЗАМОВЛЕНЕ НА $3.00 ДО КНИГАРНІ „СВОБОДИ", той дістане Календар Укр. Народного Союза цїнком даром.

Пишіть на адресу:
„SVOBODA",
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОШУКУЮ ЖЕНЩИНИ на помешкання і до догляду двоїх дїтий. Добра заплата. Голоситися до: **John Fustay, 644 E. 17th St., New York City.** 09-11

ПОШУКУЮ слїдучих товаришів: Василь Кавка Канївський, Михайло Кавка Канївський, перебувають подібно в Клівленд, Огайо; Стефан Мицюк (син Василя), Данило Цьмонь, Мих. Хайло Варивода. Всі висше згадані перебувають в Америці а походять з Синевідська нижного, повіт Сколє. Адреса: **Дмитро Карпінець, Укр. Тов. в у Josefove (Josefstadt); Czechoslovakia.** 11-12

ПОШУКУЮ: Іваня Черкаса, Михайла Черкаса, Ілька Продпишина, Якова Продпишина, Якова Тильчака, Ілька Боднаря (Беднарж), ті всі з Вікна, пов. Скалат; Івана Каменського, Микола Каменського, Петра Каменського (священик), Василя Кошобійського з Турівки, пов. Скалат. **Йосиф Черкас, Укр. Тов. в у Josefove (Josefstadt), Czechoslovakia.** 11-12

РОДИМЦІ! Хто пошукує за фармою, прошу зголоситися до мене я маю продаж кілька великих і малих фарм в Long Island. Земля добра, всі ціни, з будинками або без будинків. Не чекайте до весни, а купіть тепер з заощадите гроші. Голоситися до: **K. KANEWETZ, 315 East 24th Street, New York City.** 10-11

ТИМКО КАЧЕРЕЛЯ з Сеника, повіт Перемишль, в таборі інтернованих в Josefstadt, просить адрес своїх товаришів перебуваючих у Злуч. Державах, дати о собі вістку на адресу: **Tymko Kacerega, Tabor B, Josefov, Cecho Slovakia.** 11-12

ВАСИЛЬ КАЦЮБІЯ і ІВАН ФАЛАТ зі Старого Самбора (Посада долинна), Галичина, тепер інтерновані в таборі Josefov, просять кревних, знакомих і товаришів, перебуваючих у Америці, дати о собі вістку і нашесати на адресу: **Vasyl Kaciubij, Tabor B, Josefov, Checho Slovakia.** 11-12

ІОСИФ ТРІСКА, родом з Сокаля (Забуже), який останними часами перебував в Торонто, Канада, зволить зголоситися на нинїшну адресу, а дістане лист з Америки від свого брата Володимира. **Andrew Blashchuk, 1205 First National Bank Bldg., Detroit, Mich.** 11-13

ДО СПРОДАНЯ стор. горсерия, лікатесен, аїскрім і кенди. Інтерес між Українцями і Поляками. Продається по причині відїзду до страго краю за дешеву цїну. З заду дві кімнати до мешкання. Голоситися під ч. **7 Washington St., Yonkers, N. Y.** 11-13

НАЙЛЇПШИЙ БЕРЕДНИК

проти затвердення, нестравности, болю голови, жовтячки, слабого апетиту, рідких жолудкових і внутрішних слабостей є безпечно **КАРПАТСКИЙ КРОВНИЙ ЧАЙ** який виробляється з самих лїчничих зіль, квіти і насїнєя після научного способу. Пачка коштує одного долара. Продаємо також **КАРПАТСЬКІ ПІГУЛКИ** на жолудок, нирки і кишки. Цїна за пачку $1.00.
Присилайте замовленя до:
CENTRAL DRUG CO.,
Dept. S, Binghamton, N. Y.

DR. M. SMITH
10 E. 7th ST., NEW YORK
Tel. Orchard 6072
коло Церкви св. Юрія
Говорить по українськи.
Лїчить успішно недуги мущин, женщин і дїтий.
Найнодерніївші електричні апарати.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР
С. М. КАУФМАН, М. Д.
СПЕЦІЯЛІСТ ХРОНІЧНИХ І ВНУТРІШНИХ НЕДУГ І АКУШЕР.
Годинн приняття: від 9. рано до 9. вечер, в неділї до 4. пополудни.
111 E. 7th St., NEW YORK, N. Y.

ДР. Б. ГОГЕНБЕРГ
спецьяліст зі старого краю. Лїчить недуги мущин і женщин, як внутрішні так і зовнішні. Переводить всякі операциї. Дає недужим безплатну пораду.
DR. B. HOHENBERG
304—2nd AVENUE,
между 17-ою а 18-ою улицею
NEW YORK, N. Y.
Години офісові щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.
Телефон 1832 Stuyvesant

СПЕЦІЯЛІСТ
НЕДУГ МУЩИН І ЖЕНЩИН
СПЕЦІЯЛІСТА ХРОНІЧНИХ НЕДУГ, КРОВИ, ШКІРИ, НЕРВІВ, ЖОЛУДКА І НИРОК.
Порада даром.
DR. ZINS
110 E. 16 ST., NEW YORK
Межи 4th Ave. а Irving Place.
Години від 9. рано до 8. вечер.
В неділї від 9. рано до 4. вопол.

НАЙБІЛЬШИЙ СКЛАД ПІРЯ

в Північній Америці. Маємо в нашім складі пір ніжного виробу, а не зажжене зі складів. Піра скубане ніже і мох; на жадане вишаємо пробки. Товар висилаємо до всїх стейтів в Америці і до всїх країн світа. Пишіть до фірми на адрес: **ALBERT STETZ, 138 Peonie Street, Passaic, N. J.**

94,97,100,03,05,08,11,14